

АНА-ТИЛИ

Учебникъ на Карачаевскомъ языкѣ.

Кар-Балк $\frac{1}{252}$ _____

Передѣланъ съ Татарскаго учебника въручителя Закавказской Учительской Семинаріи Рашидъ бека Эфендіева. Подлинный одобренъ Кавказскимъ Учебнымъ Начальствомъ для употребленія въ учебныхъ заведеніяхъ.

Составилъ главный Эфенди Аула Тебердчи Исмаиль Эфенди Ахбаевъ.

ЦѢНОЮ 60 КОП

Типографія Грузинскаго Издательскаго Товарищества.

1916.

МАШИНА

ПРОИЗВОДИМЫЕ НА ЗАВОДЕ

ВЫСОКАЯ ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТЬ
ПРОСТОТА УСТРОЙСТВА
НАДЕЖНОСТЬ РАБОТЫ
УДОБСТВО ЭКСПЛУАТАЦИИ
МАШИНЫ

МАШИНЫ
ПРОИЗВОДИМЫЕ НА ЗАВОДЕ

ПРОИЗВОДИМЫЕ НА ЗАВОДЕ

ПРОИЗВОДИМЫЕ НА ЗАВОДЕ

دقیقه ۶۰ ثانیه دی. وقت لای بیلیراچون ساعتی چیارغان دیلا.

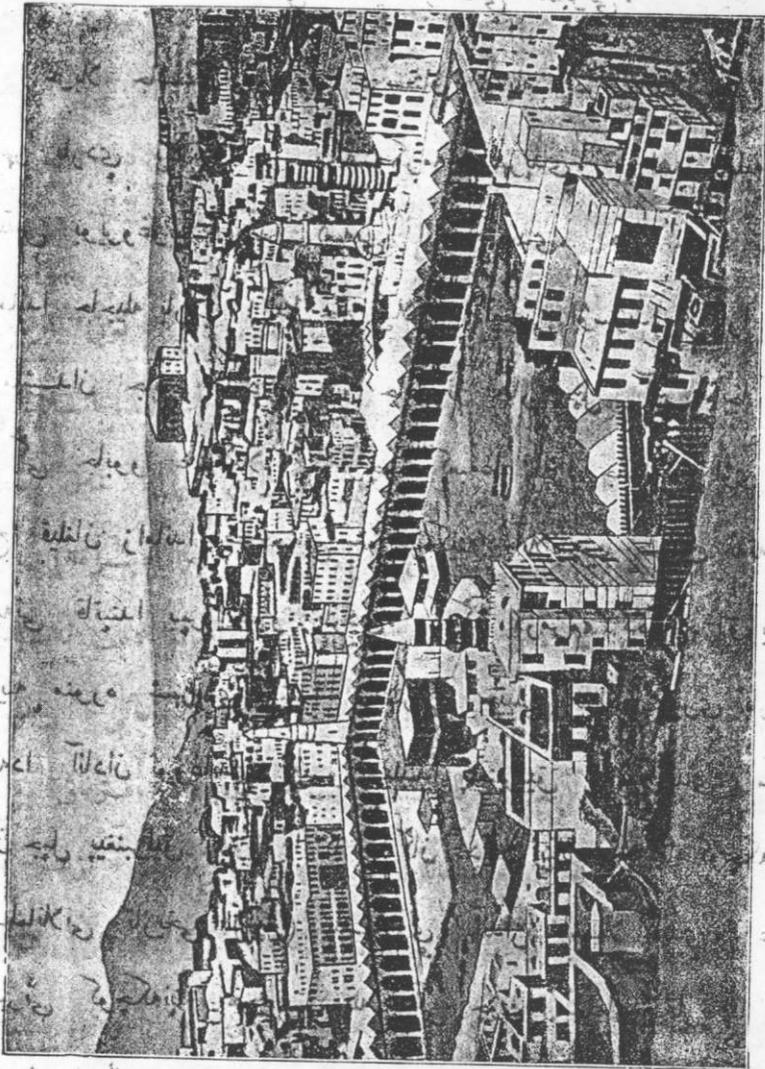
دوره ۲ - دوره ۱ -
 ۶ - ۵ - ۴ - ۳ - ۲ - ۱ -
 ۷ - ۸ - ۹ - ۱۰ - ۱۱ -
 ۱۲ - ۱۳ - ۱۴ - ۱۵ - ۱۶ - ۱۷ - ۱۸ - ۱۹ - ۲۰ - ۲۱ - ۲۲ - ۲۳ - ۲۴ - ۲۵ - ۲۶ - ۲۷ - ۲۸ - ۲۹ - ۳۰ -
 ۳۱ - ۳۲ - ۳۳ - ۳۴ - ۳۵ - ۳۶ - ۳۷ - ۳۸ - ۳۹ - ۴۰ - ۴۱ - ۴۲ - ۴۳ - ۴۴ - ۴۵ - ۴۶ - ۴۷ - ۴۸ - ۴۹ - ۵۰ -
 ۵۱ - ۵۲ - ۵۳ - ۵۴ - ۵۵ - ۵۶ - ۵۷ - ۵۸ - ۵۹ - ۶۰ -
 ۶۱ - ۶۲ - ۶۳ - ۶۴ - ۶۵ - ۶۶ - ۶۷ - ۶۸ - ۶۹ - ۷۰ -
 ۷۱ - ۷۲ - ۷۳ - ۷۴ - ۷۵ - ۷۶ - ۷۷ - ۷۸ - ۷۹ - ۸۰ -
 ۸۱ - ۸۲ - ۸۳ - ۸۴ - ۸۵ - ۸۶ - ۸۷ - ۸۸ - ۸۹ - ۹۰ -
 ۹۱ - ۹۲ - ۹۳ - ۹۴ - ۹۵ - ۹۶ - ۹۷ - ۹۸ - ۹۹ - ۱۰۰ -

مسلمان آپلاری. شیخ رابیع بن خدیج

بیر چیلدا اتون ئەکی آی باردی. ۱ - محرم، ۲ - صفر،
۳ - ربیع الاول، ۴ - ربیع الآخر، ۵ - جمادی الاول، ۶ - جمادی
آخر، ۷ - رجب، ۸ - شعبان، ۹ - رمضان، ۱۰ - شوال،
۱۱ - ذی القعدة، ۱۲ - ذی الحججه. هار آیتی (آلی گۆرن بو
لوب باشلایدی (غره) دیله. جا گئی آی گۆن باتخان ساءتدا گۆ-
رؤنه دی. هار آیدا آی بیر کەرره غره ۷ ساءتدا گۆرؤنه دی. اتون
بەش گۆنده آی تولادی، آی ۲۹ ساءتدا (بولور) آلف کسپنا
کەم ئەکینچی سینە تامام آی دیله. (سایان لای)

چیلدا آتی آی کەم سالتی آی تامامدی. پور حسابدان بیر
مسلمان جیل اۇچ جۇز ئەلی تۆرت گۆندۇ. ایفا عرب جا قمر
دەیلە آنی چون مسلمان ایلاغا «قمریه» دیله. بیر آیدا تۆرت
ایپیق باردی. بیر ایپیقدا جەتی گۆن باردی: ۱ - باش گۆن،
۲ - گۆرگە گۆن، ۳ - باراز گۆن، ۴ - اورتا گۆن ۵ - بایریم
گۆن، ۶ - شابات گۆن، ۷ - ایپیح گۆن، (عربجا: احدائین نلثاء
اربعاء خمیسی جمعه سبت).

کەچە بیلا گۆن جییرما تۆرت ساءتدی. ساءت ۶۰ دقیقه دی

مکه مکرمه شهری

Городъ Мекка съ Священнымъ храмомъ Каабъ въ Аравіи.

محمد صلى الله عليه وسلمنى ھىجرىتى .

عربلا جاشاغان جەرگە عربستان دەپلە . عربستاندا ئەكى اولو
شەر باردى پىلانى پىر مەككە مكرمه شىرەيدى . ابراهيم عليه السلام
اللهنى بوپروغويپلا آندا كىبەنى ايشلەكەندى . ھار چىل تورمان
زاماندا حاجىلە بارىپ آندا حج قىلالا . كىبەنى اۋسۇندا پىر قارا سىيلى
قوماشدان جابوو باردى . بو جابوونو ھار چىل آىپ جا كىدان
جاگى جابوو سالالا . مونوچو كىبەغا قارا جابوولو اۋى دىلە .
حج قىلغان زاماندا كىبەنى تۆكەرە كىنە آيلاندىپ طواف ئەتەللە .
كىبەنى قاتىندا پىر سوو باردى . آگا دىزمزم دەپلە . او پىرى
مدىنە منورە شىرەيدى مېندا پىغىبرى سىيلى بولغان قىرى باردى .
مكەدا آنادان تووغاندى . قىرق جىلىندا پىغىبرىلىق كەلكەندى . مكەدا
اون چىل پىغىبرىلىق سورا آگا ايناگان آداملا پىلا مدېنەغا كۆچكەندى
مسلمانلانى تارىخى (چىل) باشلارى آندان باشلا كاندى . عربجا
پىغىبرىنى كوچكەنپنە ھىجرە دەپلە اتى چۇن مسلمان تارىخىنا سەئە
ھىجرە دەپلە .

۲ علم ایزله‌ی اولسکن شهیددی (من مات فی طلب العلم فهو شهید).

۳ علم ایزله‌کیز چیندا بولسادا (اطلبوا العلم ولو بالصین).

۴ علم به‌شیکدن قیرغا ده‌ریدی (اطلبوا العلم من المهد الی اللحد).

۵ جاشیقدا بیلکهن علم تاشغا جارغان لیکدی (العلم فی الصفر کالنقش علی الحجر).

۶ علم‌الله‌نی صفتیدی الله‌ علیمدی (العلم حصة‌الله‌ علیم حکیم).

۷ علم‌نه‌کی توراؤدو بی‌ری دین‌بی‌ری بدن (العلم علمان: علم‌الفقه‌للایدان

وعلم‌الطب‌للایدان).

۸ علم قیزغا جاشخادا فرزند (العلم فریضة علی کل مسلم ومسلمة).

۹ بالالارینغزغا سیزنی زامانینغزغا گوره بولماي آلائی که‌سئله‌رینی

زامانلارینا گوره علم به‌ریگیز. (علموا اولادکم لزمان غیر زمانکم).

۱۰ بئز گون پیغئیر آء به‌رتدن بئز نمازدا مسجئدی بئز آلائی ایچنه

کیر المای تورغان بی‌ر شیطان گورؤب: یا ملعون! شانه ساقلاینسا

دیدنی؟ شیطان آیتدی: مسجئده ایچیندی به‌ر آدم قبولوقیلا نماز بیلا

گوره‌شه‌دی کیریب آلائی آجاشه‌برایق به‌دیم، آلائی بولغانیچون

مسجئده بی‌ر آدم جو‌قلایدی: آندان قورقما ده‌دی: صلوات‌الله

مسجئده کیریب گوردو بی‌ر جاهل نماز قیلایه‌دی صحابادان بی‌ر

عالم جو‌قلایه‌دی. مونو گورؤب پیغئیر ایتدی: (نوم‌العالم افضل من

قابىل ئەتەدى.

بۇ ئارتىق سۆزنىڭ گۈزۈك گۆرىمەسە جۈزۈك اويالماز.
 ئەمەلەھە اللہ جنتى بولغان كىچىك جەننىدا بارىدۇ.

خيرات.

بىر گۈن بىر آدام پىغىبىرىنى اللىنا گەلىپ آيتدى: آتام آنبار تۆلو خورماسىپن سەنى مبارك قۆلو كىپلا ققرالاغا اۋلەشىركە وصيت ئەتكەندى. پىغىبىر مەدىنادا بولغان ققرالانى چىپىدېرىپ گەستى مبارك قۆلورپلا اۋلەشىدى. پىغىبىر آنبارنى چارىلغانىدا بىر قورت آشاغان خورما تاپىپ انى قۆلونا آلب آيتدى. آى جماعت! بونا صدقە ئەتكەن آدام كەستىنى سا لولوغوندا قۆلورپلا بو قورت آشاغان خورمانى صدقە ئەتسە بو آنبار تۆلو خورمادان نواب بۆلور ئەدى.

حضرت محمد صلى الله عليه وسلمنى حديثلەرى.
 مەن علمنى شەرھەما على ئەشىكىدى (انا مدينة العلم وعلى بابها.)

قارناش بېلا نەكەچ.

اۋرا زادا حسن بېلا نەكەچى فاطمە اۋيدە جاڭىز قالب
آچ بۆلدى. حسن فاطمەغا آيتدى: داي فاطمە! جۇر آشى
اۋيكە بارايىق آشارغا بىر جوق تابار بېز. فاطمە آيتدى: آش

اۋيكە بارمايىق انام گۈرۈر
كىشى گۈرمەزچا تاشا جەرگە
بارايىق. حسن آيتدى: كەل
چاردافقا چىقايىق آما آشار
بېز. فاطمە آيتدى: خۇنشوبوز

گۈرۈب آنا بېزغا آيتىر. حسن آيتدى: گەل جەر اۋيكە تۇشەپك
فاطمە اونامادى. حسن آيتدى: آقېز! نە قۇرقاقسا؟ مېندا آندا
گۈرۈرلە ئەتە تورمادا ايشكافى آچ لىقۇمىلادان آشايدىق فاطمە
آيتدى: آي قارناش! سەن آللە بولماغان جەر تابار مېسا؟ آللە
ھار جەردا حاضر قاراب تورادى. جۇرەككىگە نە كەلتىرسەك آنى
بىلەدى. سەن آللەدان قورقمايمېسان؟ اۋرازانى آللە بېزگە بورچ
ئەتكەندى بېزدا توتابېز. قوللوقنو سەن جۇرەككىلا ئەتسەك آللەدا

چېچخانلانی چېپایەد. بىر قارت چېچخان بىلانی چېپلغانىن گۆ-
رۇب سوردو! قايرى باراسىز؟ چېچخانلا قووانىب آگا خابارنى
آيتدىلا. قارت آيتدى: بارماغىز مېندا بىر جىلا توزاق باردى.
اول مەن گۆرگەن كىشىدىكى مېيىقلارى اۋسۇندەيسە اول حاجىكە
بارماز. چېچخانلا مېكا تېگىلاماى كىشىدىكە اوللو حرمت ئەتىب
باردىلا. كىشىدىكە توروي اوستالقبلا بىلانى چېچقان تەشىكلەرىن
بىتەب آيتدى: ھا مەن سىزنى گۆرەيم قاچىقتى باشى تورغالاي
تۇبۇن تەشكەن قايسىغىرستىز؟ چېچخانلا ئەتەرگە بىلمەي ئەسى تاشلا-
لا. ھا قارتلىقىمدا اللە بەردى دەپ بىر بىر بووب بارىشىن
اولتۇردۇ. نىيەتتە شۇچىنى مەنىدە

نارت سۆز: قارت ايتخانى ئەتمەكەن قارتايماز.

قارتنى بورنون سۇرت اونوغاتوت.

كىشىدىكە تەشكىل

بىر قارت ايتخانى ئەتمەكەن قارتايماز.
قارتنى بورنون سۇرت اونوغاتوت.
كىشىدىكە تەشكىل

خلقى باري اوياندى گونگوروكلا قىچىرىپ .
اۋىلەزىپىن جازىدى تەرەزە دەن گۈن تىپىت
جانپورلار آداملا بىرەر ايشنى توتدولا
قانائىلا بارسى بىرەر نجرەكە اوشدولا
تۈزدە چالقي چىلپىراب بىچە تىلكە چايقالادە
سوغا كىرىپ چاباقچى آوون تارتىپ قاتارادە
جانپورلار چەكە تەلە باري تاووشى تەلە .
آندا بولغان ھار بىر زات ايشلەرنە جە تەلە
كىتابلانى گۆتۈرۈپ سېزى مەكتەپ بارىغىز .
الله سۈيەد نەرىنچەك دەرسىگىزنى

كىشىدىك بىلا چىچخاللا .

بىر قارت كىشىدىك بىر چىچخاننى گۆرۈپ آيتدى: بار
چىچخانلانى بارىنا خاپار بەر كەلسىنلە بو چىپىل حاجىگە گە تەمە
مەن آلانى اينجىتكەن بولورما راضىلىق آنا سۈيەمە . بو چىچخان
تۆرت جانىنا چاپىب كىشىدىككە راضىلىق بەررەكە كەلىكىز دەپ

۵ كەسپتە كەرەلىككە خوشوشو اۆيكەلەمەز.

۶ تاي آسراماغان آتخا مین مەز.

۷ قالغان ايشكە قان جاوار.

۸ قوناق بولساك قويدان جوواشی.

۹ جەگىل آياق كیر باسار.

۱۰ اولئەسە كدا قارت بولامپسا.

۱۱ اۆتورۇ كچونۇ قویروغو بېر توتوم.

۱۲ تەلینی شیندیكى پیدیکە قورۇمە.

۱۳ سابر تۇبۇ ساری آلتین.

۱۴ جۇرۇكەنكە پىچورمە جۇرۇمە گە بەرمە.

۱۵ بېرەنۇ بۇر كۇن آلساڭ اۆر كۇگە ساق بول.

۱۶ قارت قوينوندا قالاچ.

~~بۇ يەردە كىلىنلەر شىنلارنى كىلىنلەر ئارقىلىق تۇتۇپ~~

۷ مەكتەپكە كىلىنلەر ئارقىلىق تۇتۇپ

۷ مەكتەپكە كىلىنلەر ئارقىلىق تۇتۇپ

سېز توروغوز جاشچىقلا مەكتەپ سېز بارمىز

۷ مەكتەپكە كىلىنلەر ئارقىلىق تۇتۇپ

ھاوا كيرير اوچون ئەشيكە ئىتى تەرەزە لەنى آچىپىز.

آبدەست سۈۋۈۋۈق سۈۋاپلا لىقۇلۇپتۇ. ۳

۷. ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰

۸. ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰

۹. ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰

پىر پادشاھ اووغا، باپارغان، جەردە، گون، اورتا بۆلۈپ آشارغا

اوتلورغانلار پىدا تۈز جوق، پادشاھ، آيتدى: پىر! آدام بارىپ جوو-

قدا ئەلدەن تۈز ساتىپ آلسىن. پادشاھنى اوزىرى ايتدى: آى

پادشاھىم! ساتىپ، آلماس، بىر اووچ، تۈز، دان ئەلكە نەضرار

بولور؟ پادشاھ، آيتدى: آرتىقلىق، تەسلىك، ئەم آلتىن كىتچە زاتدان

باشلايدى. آزدا، بۆلسۈن، كۆيدە، بۆلسۈن، ھار، زاتنى ايھەسى باغاسىن

تاپارغا كەرەكدى. ۳۱. كەلگەن ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰

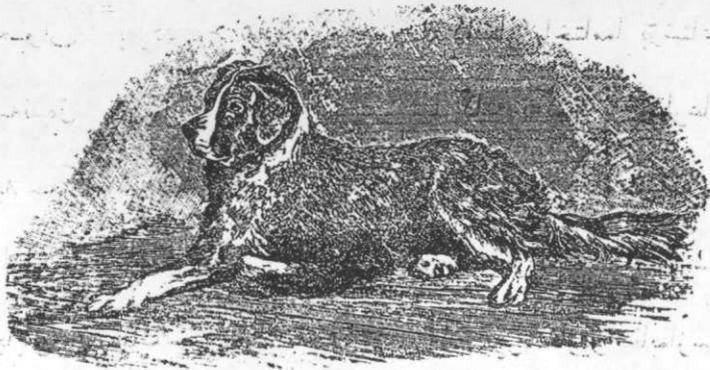
نارت سوزلر: ۱ سۈيە، كەنكە، ئەتكە، نىك، سۈيكە، نىكە، اۋلكو، بىرلور.

۲ ھار كىمنى بىر دەرتى تىرمە، نىچىنى، سوودە، رتى

۳ قوت، قوت، كەلسە، قوت، كەلى، كۆب، كەلسە

جوت، كەلىرى، كەلىرى، كەلىرى، كەلىرى، كەلىرى، كەلىرى، كەلىرى، كەلىرى، كەلىرى، كەلىرى

۴ اوزغان جا، گورنو، جامچى، پىلا، سورمە.

اوت ایت.

اوت توشکن اویده قالغان صابیله نی چپارپرغا بیر ایتنی
اؤره تکهن نه دیله. بیر گون بیر اوت توشکن اویده بیر صابی
جوقلاب قالغانده. ایت کییریب صابینی قوتخاردی. داغدا ایت
اؤیکه شوغولغا ایزله دی. ایتنی جیبه ردیله ایت آوزوندا گپت
جودون ایچچقانیندا آداملا باریدا گؤلدوله.

ساولوق سؤیسه گیز.

جاشلا ساولوق سؤیسه گیز هر زمان تازا توروب تازا
هاوانی سؤلوغوز. کپر هوادان ساقلانغیز. اؤیکه تپشپندان تازا

جواب بەردى تورنا
 سەندەن اوسال تاپىلماز
 ايلچىگە تەڭ بۆلۈپ
 ماراللاغا تەڭ بولۇپ
 جاباق كېسپىڭ جۈزەركە
 كەرەك تۇرۇلد آدمغا
 تېيىشلىدى ھار زامان
 بېرىنى اشخى بىللىر كە

رىئايىتىمىزنىڭ ئىشلىتىش ھەققىدە تەتقىقات

رىئايىتىمىزنىڭ ئىشلىتىش ھەققىدە تەتقىقات
 چاشلا ساولۇق سۆيىشە گىزىم . مىنغاقە بەلگە

ساولۇق سۆيىشە ھار زامان تازە ھاۋادا يسانىقچىنى قىمىلىدا تېپىش
 (گىمناستىك ئەتىكىن) بولسا ساقلامىش تۇرۇن تەتقىقاتچىمە گىز توتون
 اوودو . نەكۆب نە آز آشامغىز بېر ماردادا آشاب بېر ماردادا
 ايشلەگىز . سىزنى جىلپىغىزدا جوقلارغا تەغوز ساعىت تامامدى .
 آرتىق حوقلاسما ئەم ضرارىمۇ ئەرىنچە كىلىدى .

ئۇنىۋېرسال تىل ئىشلىتىش ھەققىدە تەتقىقات
 ئۇنىۋېرسال تىل ئىشلىتىش ھەققىدە تەتقىقات

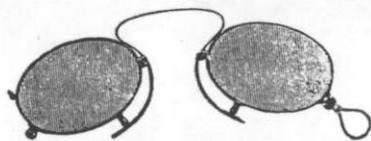

اودون تىككديم. آلاى ايگى ايشلەنەسەدا كەسىمى قولوبىلا
ايشلەنگەنىچون مەن آنى بەك سىيلى گۆزۇب ساقلايما. تۆكەنگە
بارسام آخچامى سالاما.

اۋيالچاق محمد

بىر گون آتايىز بازاردان اۋىدەكەپسەنە آدام باشىنا بىرەر
شابدال آلب كەلتىردى. مەندەن ئەكى چىل تامادا قارناشىم محمد
بىرىن اورلاب آشادى. اۋىدەگى گون اورتالىق آشاغان زاماندا
انا بىز شابدالانى كەلتىرە قاراسا بىرى جوق. آتايىز آتايىز
شابدالنى جاشلانى بىرى آلفانين بلدىلە! قايسى بولغانين بىلمەدىلە
آگا اولۇش بەرمەى عاقل بەرەر اۋچون. آتايىز بىزگە سوردو.
بىزا انكار ئەتدىك. سورا آتايىز بىزگە خاپار آيتدى. تونەنە
بىر سۇرۇچۇ شابدالنى سۇيەگىن آشاب قارىنىدا ئەرىپەى اولۇرگە
جەتەب تورايەت. ئەندى مەندا سىزگە قورقوب سورا ما اورلوعون
آشاغان ئەسەكىز اوللوكسوز. آتايىز بو سوزنو آيتقانلاى محمدنى
بەتى كەتەب كەسىن تىپىلماى مەن اورلوعون چىقارەب آتقانەم

يېرىن قويماي آلانى اول اوواتىب تاشلادى.
گۈزلۈك نەكە جارسىن جۇرۇمەسە جۆلوندا.
ما قاراغىز تورادى گۈزلۈك باوو قۆلۇندا.

اۋىدەگى.

يىز جەتى باشلى اۋىدەككىيز . آتام آنام ئەكى قارناشىم
يىر ئەكەچىم يىر قارت آممام باردى . مەن بارىسىندان كىتچەمە .
آتام كەسى ایشلەب اۋىدەگىسىن آسىر ايدى . آنا يىز كىيملەر
پىيزنى تىگەدى جامايدى جووادى آش ئەتەدى اۋتدە اۋى يىچە
لىك ئەتىب ھار زاتنى بەك آرىو جاشدېرىپ توتادى .

آخچا اورون .

مەن يىر گىتچەم صايىيەم . آتام ماڭا يىر گەسەك قاتاڭا
بەردى . مەن آنامدان اينە خالى آلىب آندان كەسىمە آخچا

اولچەسىن آيىب اگا گۈرە كەب ئەتىب آلاى بېچەدى. جوروقنو
باشىن بالاووز سۇرتۇلكەن خالى بىلا تىكەدى. تۇبۇن آغاچ
چۇيلە بىلا بەكىتەدى.

مايمول بىلا گۈزلۈك .

كۆب جاشاغان مايمولنو دۇرۇ تايدى گۈزۈندەن.
ئەشتىدى اگا جارار دەب اداملانى سۈزۈندەن
آداملانى قارتلارى گۈزلۈك بىلا گوردلە.
آزغان گۈزكە گۈزلۈكلە جارپىلىقنى بەرەللە.
بىر گۈن تالاي گۈزلۈكنۇ مايمول تايدى كەسىنە.
نە چاپىلى سالىقى بىردا تۇشمەد ئەسىنە.
تاغىب باشلاد بىلانى قویروغونا باشىنا .
آلدىم دەدى بىلانى بىر فايداسىز بۆشونا .
آيتىدى مايمول چاملانىب آدام ماگا توشماندى.
آلا آيتىب ئەتكەنىڭ بارى قالماى بوشماندى .
بىلای آتیب گۈزلۈگنۇ تاشخا اوروب باشلادى

ئەنەشكە توتوب قالدى. آندانسورا آگگلاغا آغاچ گۆبىيان
جاراشدېردېلا. بىر گۆن اولانلىقتى بىر آغاچنى قازىپ كۆرەشە
يەدى. آتاسى آناسى سۆردولا: مونو نە ئەتەرىگسە؟ جاش آيتدى
آتام آتام قارت بۆلسالا منوبېلا آلاغا آشى بەرلىكمە. جاشنى
بو سۆزۈندەن گناھلارېن ئەسكەرىب تۆبە ئەتىب آتالارېنا ايگى
بولدولار.

نارت سوز: قارت خانەدىن گۆرمەكەن قارتايماز. تۆيمە بىرەو
نۇ ئەشكىن تويەركە ئەشىگىگى كەسىكە سۆيمەكەنىكى بىرەو
كە اىزەمە. گۆلە جاشخا كەلىر باشخا.

چوروقچو.

چارىق، چوروق، مەس، باشماق، گالوش، بارېسى آياق
كېپىدېلە. آياق كېپىپلەنى چوروقچو ئەتەدى. بىيلانى
ساخدىبان قوباسى تەرىدەن ئەتەللە. چوروقچو آغىن آياقنى

آغاچنى تۇبۇن قازىپ تامپىرلارېن اوواتىپ باشلادى. بىر قارغا
مونو گۇرۇپ آيتدى: آى جاراوسوز جانپوار! نەچۇن مونو
تامپىرلارېن اوواتاسا آغاچنى قوروتاسا؟ توگوز آيتدى: قوروسا
قوروسون ماڭا نە فائىدەسى باردى! مەنى آزيغيم ئەمەن گوگلا-
سپىدى مەن آنى آشاب زلوق ئەتەمە. ئەمەن بىلانى سوزلەرېن
ئەشتىب توگوزغا آيتدى: آى ايكىلىكتى بىلمەكەن توگوز سەن
اۈركە قاراساڭ گۇرۇرەڭ اتول سەن سۇگەن كۆگەتنى مەن بىتدىرمە.
مەنى قوروتساڭ اتول قايدا بىتەر.

آگگا بىلا اولانلېقى.

بىر كىشى قارت بۆارب گۇزۇ گۇرمەى قولاغى ئەشىتمەى
قوللارى قالتىراب بەركەن آشلارېن آشايالمى تۆكەبەدى. جاشى
پىلان كەلىنى اۆيدەكىلەر بىلا آرىو تەبسى جاراىدېرىپ آشايەللە
آگانې اۆينو بىر مۇيۇشونە اتولتورتوب تاباقىيلا آش بەرمەللە.
بىر گۇن قارنىي قىلو قالتىراب تاباقىي جەر كە ايىب سېندېردى.
كەلىنى مونو گۇرۇپ اگگا آچولاندى. آگا قورقوب باشىن

آمان گوزدهن سافلاسهپن.	الله سنی جو قلاسهپن
هار که ره کلی ایشپکه.	عاقلیگی چمبره سن
هن اده بسپز کیشپکه.	نو کهر بولما هار زمان
سوختالاغا نه رشیب .	نه رتدهن ئیککیر سهن جورو
دهرسی بیلپر که گوره شپ .	هار قایمگی سهن جبر
آمان گوزدهن ساقلاسهپن.	جاشیم الله جو قلاسهپن
سپیلی گوروب قاتاپ .	مکتبقا جوروسه
قالما جاهل آتاپ .	اوقو گوره شی بول عالم
گوزوم جاریق قارادی .	آتام مهنی اوقوتدو
جاشا روما جارادی .	آتهم بولدو افندی
الله سنی جو قلاسهپن.	
آمان گوزدهن سافلاسهپن.	

توکگوز پلا نه من آغاج.

بیر نه من آغاچنی توبونده توگوز تویقوتچو گوللاسهپن
آشاب موشولداي موشولداي جوقلادی. جوقودان اویاتیب توگوز

چىغاراللا . بىز بىلانى جومورتخالارين آشايبىز . جوجەكلەرىن
كەسلەرىندا كەسپ آشايبىز . توكلەرىن جاستىق توشەك ئەتەبىز .

كىمچى .

بىزنى كىمىلەر بىزنى كىمچىلە تىكەللە: چەپكەن، جامچى، باشلىق
شالبار، قابداك، كۈلەك اېشىم گۈنچەك. چەپكەن، جامچى باشلىق شالبار
چۈندەن ئەتەللە. آلا قىتاي، مايۇز، دېراپ ماموقدان ئەتەللە.
چۈن قويدان قىر قىلادى. ماموق اېسى جەردە بىتەدى. چىپەكى
چىك قورت ئەتەدى.

نصیحة .

گەل . مکتىغا بەرەبىم .	جاشىم جانىم جۈرەكىم
ھار زاتىسكا جارابىم .	كەرەكلىكە قارايم
آمان گۈزدەن ساقلاسىن .	اللە سەنى جوقلاسىن
مکتب علم تابدىرپر .	جاشىم جۈرۈ مکتىغا
جنت كوكت قابدىرپر .	علم عمل ىر بولسا

آبىلا ئەشەك.

بىر كىشى ئەشەكنى آوور جۇكلەپ آبىلا قوشخا سۈرەيەد.
ئەشەك آتقا ايتدى: «آى آت قارناشېم! جۇكوم بەك آووردو
بىر آز آل آت. قولافقا آلمادى. ئەشەك بىر آز بارغاندانسورا
ارپ آيىنىپ چىغىلىپ اولدۇ. ئىپەسى ئەشكىنى جۇكۇن آلب
آتقا جۇكلەدى. ئەشەكنى تەرسىندا جۇكسۇ اۋسۇنە سالدې.
جۇكدەن بىر كەسەك آلغا اونامانغان آت جوكنودا تەرسىندا گۇتۇردۇ.
نارت سوزە: نۇگەر بۆلساڭ تەڭ بۆل تەڭ بولناساڭ كەڭ
بول. بۇرەوگە قازغان قويۇقا كەسپڭ توشەرسە.

اۋى قاناتلېلا.

گوگروك، تاووق، بايوش،
قاز، قىرېم تاووق، آدامنا
خاير بەرگەن قاناتلېلاللا.
بېلا گاگى تاباللا.
گورت جاتىب جۇجەك

ايشلەمەكلىك ھار زاتنى ناھوت نالماز كىيىك چېلتىراتادى. ايشىنىز قالغان سىنى كىيىك قارالدىب ھلاك بولوب گەتەدى.

سوال: ئەكى سابان تەمىرنى قايدا نەدەن و كىم ئەتكەندى؟
بىرىن كىم آلدى؟ سابانچى قايدا ساقلادى؟ اتى بىرىن كىم آلدى؟
قايدا ساقلادى؟ سابانچى نېمىي نەچىك بۆلدو؟ تۇكەنجى نېكى قا-
لاى بۆلدو؟ بېلا بىر بىرىنە تۇبەكەندە نە سۆلەشدىلە؟ آغارغان
تەمىر قارالغان تەمىرگە نە جواب ئەتدى؟

نارت سوز: مېنىلەكەن آرماز ايشلەمەكەن جارېماز.

باخچاچى بېلا آيۇ.

بىر جاز آيۇ بېلا باخچاچى نۆكەر بۆلۈپ تورما سالغاندىلا
تۇبۇ باخچاچىنى باشى آيۇنۇ بولغا اشخى بېتىدى تورما. باشىن
آيۇ آلدى تۇبۇن باخچاچى آلدى. ئەكىنچى جاز تۇبۇ آيۇنۇ
باشى باخچاچىنى بولغا شرط بېلا نۆكەر بۆلدولا. بو جاز بوداى
سۇردۇلە اشخى بېتىدى تۇبۇن آيۇ آلدى باشىن باخچا
چىنا بەردى.

ملائكلەر.

گوکده آلله نې ملکری باردې. آلا ر آلله گناه نه تمه یله،
آلا بېزنی کوره لله، بېز آلانی گورمه بېز. آلا آلله نې بو یرو.
غون توتاللا. آلله عاصی بولما یلا. آلا ا اینانماق مسایمان بولغان
آدامغا بوردو. الله بېزکه دین ادهب اویره تیرکه گناه ثواب
بیلدیر که آداملا اییکه ندی. آلا رسول نبی ده یله. (با یغمار)
آلا الله نې بو یرو غون آداملاغا بیلدیر که ندیله.

نه کی سابعان ته میر.

بیر ته میرچی بیر ته میر که سه کدن نه کی سابعان ته میر نه نه که
ندی. بېرین سابعانچی بېرین توکه نچی آغاندی. سابعانچی آغان
ته میر هار زمان جهر سورۇب کوموش کیمیک چیتیراب تورایه ت
توکه نچی آغان ته میر قارالب توت بولوب تورایه د. بیر تالای
زاماندا نسورا بو نه کی ته میر بېر بېرینه جولو ققاندیلا. قارالغان ته میر
اقل بېریندهن سورغاندی: بو نه سه بېردی سهن هار گون ایشله ی
تورغالای کوزگؤ کییک چیتیرایسا! آی سسیلی قارناشیم!

اۆتمه كجى.

اۆتمه كنى بېشىرەلله پەچدە
اۆتمه ئەتەلله تېلېدان تېل
ئەتەلله اوندان. آچىتاللا سوو
توز قوشاللا. اون ئەتەلله
تيرمە نلەدە: تارىدان بودايدان

آرپادان نار توخدەن. بوداى اۆتمەك آشخېدى كېرچىن لانى
بارىندان. كېرچىنلانى پاتچاخى اۆتمە كدى اېچكېلەنى پاتچاخى تازا
تاو سوودو .

اۆقوزغا كەرەكلى زاتلا: كىتاب، تەتراد، قاغىت، قلم، مەرە
كەب قارىنداش.

كېمەلە: كۆلەك، كۆنپەك، قابدال، شالبار، اېشىم، باشلىق،
جامچى چەپكەن.

آياق كىيىم: چابىر، چارىق، چوروق باشماق، اويوق
گالدى مەس.

بو سىرتىغا چېغىپ آندان اويناب سەكىرىپ كەلەيىمدا آلاى آشا.»
بۇرۇ راضى بولىدۇ. قويدا بو سېلتاۋ يېلا قوتويدو بۇرۇ داغىدا
بىر آتقا چۆلۈغوب آشايدا دەدى! آت آيتىدى آى بۇرۇ آتام
بىر قاغىت جازىب آرت آياغىما سالغاندى آنى آلب اوقودا
آلاى آشا. بۇرۇ راضى بولوب آتنى آت آياغىنا جووق
بارغاللاى آت آياغىن گۆتۈرۈپ بۇرۇنو باشىنا اوروب قاچىپ
كەندى.

بۇرۇ كەچدا آچدا بولوب كەسى كەسىنە عاب ئەتىب آيتىدى.
نەكەرەك نەكەرەك ساگا توز آشاغايەك قوزونو. تابدىك قوينو
نەكەرەك ساگا اويون آشاغايەك قوينو، گوردۇك آت نەكەرەك
ساگا قاغىت آشاب جانتايەك جانىندا.

آتالاری بئر گون اوز چببىق آلب بئر بئرینه بايلاپ جاشلا
رنا آيتدى: جاشلاريم بيلانى اورتانيندان قايسقىز سيندیرسا آگا
بئر آت بئریرم. جاشلا کوره شديله سيندیرماللا. مونو دنيادا
بئر آدام سيندیرالماز ده دبله. آتالاري چببىقلانى باولارپن تەشيب
بئر بئر سيندیردى. «جاشلا آيتدېلا بيلاي کيمدا سيندیرپر» آتا-
لاري آيتدى: سيز بو چببىقلانى بئرکه بايلاغان کيچک عاقاپتېزنى
قاروووغوزنو بئر ئەتسە گيز سيزنى کيشى خورلاماز. آلاى بولما
سا جارلیدا بولورسوز توشمانېزدا سيزنى خورلار. مېندان سورا
جاشلا بئرکيب يەك ناسپىلي بولدولا.

بۆرۈ

توزده آيلاگان بئر آچ بۆرۈ بئر قوزوغا جولوغوب
آيتدى: آشاما! قوزو آيتدي مەن آقان كورپە يەگەنمە توز-
كەلتيرە يېمدا توزلاب آشا. بۆرۈ راضى بۆلدو. قوزو توزكە-
لتيرەمە دەپ قوتولوب كەتدى.

بۆرۈ داغپدا بئر قويغا جولوغوب آشايا دەدى! «قوى آيتدى!

آدامنى قارىنى بېلا قالغان سانلارى .

آدامنى سانلارى قارىگا آيتدىلا . «آى قارىن! بېز ھار
زمان قىناپ ايشلەپ بېز سەن آشاب ھالەك ئەتكەن بولماسا بېز
زاتخادا جاراماسا بو نە ايشدى! ئەندى بېز ساگا قوللوق ئەتەر
يكتەيۇلبۇز دەپ آشارق ايچەرىك بەرمەي توختالا . بېز تالاي
گۈندەن چارخنى ساللارى بۆلۈپ قۆلو بېز جانېنا آياقلارى
بېز جانېنا آۋوب چىقىلدىلا . جۈرەكنى تەبەكەنى توختادى قىسغاسى
چارخنى ھار بېز زانى قىچىلداي توختادى . مەن گۆرۈپ جا-
ھىلىپكەرىن يىلدەلە اما بو بەلاحدان باشلارېن قوتولتورغا آمال
يەلمەي جارخ ساۋلاي ھەك بۆلۈپ گەتدى .

نارت سوز: اوللو آيتخانى ئەتمەگەن اوللايماز .
آو يۇمسوز جۈرۈگەن آجالسېز اولۇر .

دنيا كۆرگە آدم .

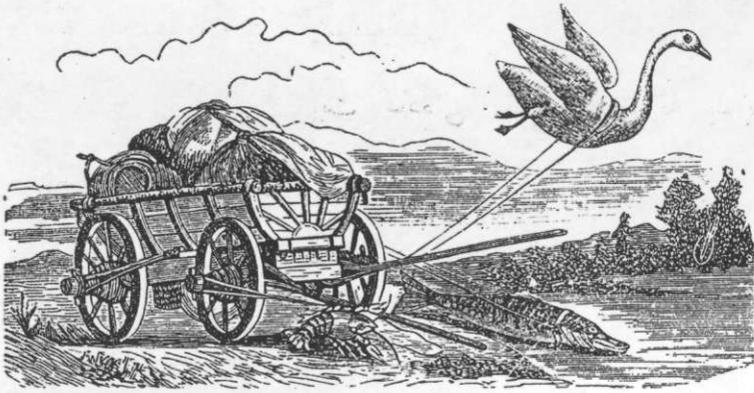
بېز كىشنى بېز تالاي جاشى بارئەدى . بېز بېزېن بېلەي ھار
بېز كەسى سۈيەكەن زاتنى ئەتېب بېز زاتخادا جارامايەللە .

شعيب بيلا آتاسي.

شعيب اون نهكي جيلدا بيهدي. آتاسي باخچاچي نهدي.
آتاسي شعيبني آلب باخچاغا باردي. شعيب جولدا آرب
جيلارغا آتاسيندان اويالپ كوچسپلا باخچاغا باردي. آتاسي
شعيبغا هايدا جاشيم كه رتمه آلا آشا. شعيب نهكي كه رتمه
اوج آلا آلب آشادي آتاسي آخشامقا ده ريچين ايشلهدي
شعيبدا آگا بولوشدو. نه كيسيده ايگيرده آقپن آقپن اوله
رينه قايتدپلا. آتاسي باخچادا قالسا شعيب آگا آشي آلب
بارايد.

پاتچاخ.

بپز روسيادا جاشاييپز. روسياني پاتچاخي جاشاغان شهري
په ترا گراد ديره. بيزني پاتچاچيپز اولو بولغان نيكالاي آله كسانده.
روفيچ ديره. آني وارثي آله كسهي نيكالايه فيچ ديره.

آیری چاباق بالیق توواداق.

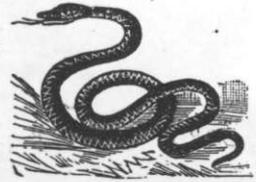
آیتدیلا بیز بو آربانی تارتاییق.
جوره گییلا گوره شدیله بارماغا
بیلسه نه یهد آلا بیرگه بارپرغا
بالیق تارتایه دی سوو تابا
آربا قالدی قییلدامای آلپنا
جوك آربای بییری کمه یین قویدولا
هارکیم بیله د نه دن بولدو بو بالاح

آیر چاباق بالیق توواداق
جه گیلدیله بیلا باری آرباغا
آمال جوق نه ت آربا جولد اقالیرغا
توواداق اوچایه دی هاواغا
آنی تارتدی آیری چاباق آرتنا
کوب گوره شیب که سله ریندا سویدولا
بیز قویوبوز آیریو چو کیمده دگناه

تاشتی گۆرسه جاملانادی سویمهیدی
ایت عاده تی تاشدان قورقا بلمهیدی
تاشنی قویوب آفرین آفرین بارغالای
چاچیلدیلا تاشنی جهرکه سالغالای.

چیلاننی باشی پلا قویروغو.

بیر گون چیلاننی قویروغو آیتدی باشینا
سهن قورودا آغا جۇروب مهنی آرتپکده

سؤیره ب آیلاتاسا. مهنیدا بیر آلیکا سال! باش آیتدی سهنی
گوزۇك قولاغیك چوقدو آدا بارالماسا! قویروق آیتدی مهنده
گوز قولاق بولماساده گوج باردی. چیلاننی باشی مكا راضی
بولوب آغا سالدی. قویروق باش جانین تارتا تارتا باریب
گورمهیین بیر اوللو قایادان گهتدی. توبونه توشکونچو کهسهك
کهسهك بولوب چاچیلدی.

تارت سوز: کهسیم ده گن کهره کسینز که قاتیلیر.

بیلمه کهلهی قینلیمقای آتیلیر.

چوروق تاشخا چاپشمادى. تەمىر ئالپىن سالغانىدا جايىشىدى. داغچىدا
قۆزلوندا تاباغىنىي آغاچ اوچون جەتدىرىپ گوردو چاپشمادى
موجورا جانىن تىيرگەننىدە جايىشىدى. مافنىس بو تاشلادان بىر
تالايىين شەرغا كەلتىردى. آندانسورا موقلادىس دەب كەسىنە
تارتخان تەمىر دىناغا بەلگىلى بۆلدو.

مافنىس تابخانچون آتى مافنىسدى.

مەدانلا: آلتوز، كۆمۈش، باغىر، جىز، تەمىر، قورچ،

قالاي، قورغاشىن، توچ.

جۆلتۆچولا بىلا ايتلە.

نەكە و بازايەت بىر كەچە لاخور نەنە

جالارپىندان بىر ايت چىقىدى حاب خوب ئەتە

تىيرە. ايتلە جىيىلدېلا ايت تاوشخا

بارى بىردەن آتېلدېلا ئەكى جاشخا

بىرى قۆرقوب اوزالغانەد جەردە تاشخا

بىرى آيتدى قۆى نۆكەرىم تاشنى تاشلا

قىزچىق.

قىزچىق سۇيدۇ باخچاغا گىرىب جورۇرگە
ناشدان آياق باخچانى گورۇرگە
باخچادا گوردۇ گولنۇ باش آچىب
تورت جانىنا آرۇو ايسىن چاچىب

سۇيدۇ قىز بوتاغىن تارتىپ بوگەرگە
جرووق توتولوب ايسسكەرگە گورۇرگە

توتخاللاى ئەزىلدى آنى چاققانى - بەك قىنالى قىزنى

آكا جاني.

ماقنيس (وقلاديس)

آسيانى گون باتخان جانىندا ماقنيس آتلى بىر سۇرۇچۇ
بارەدى. بىر گون تاوغا چىقىپ قوريلارن كوتە تورغاللاى
چوروقلارى تاشخا چاپشىدى. اول ميگا بەك سەيىر بولوب
چوروقلارن تەشىپ تەردى جانىن آيلاندىرت تاشخا سالىدى.

مەن سۇيەپمە اشارغا بېيلا فاتقان جوزومنو.
تېشلەرىمى قاماتىب مەن قاراتمام گۈزۈمۈ.
نارت سوز: چۆرمەكە جەتالماغان كېشىدىك كېرلى چۆرمە
كېرلى چۆرمە - دەيدەد.

فقير جعفرنى عالم بولغانى.

عربستاندا اوقورغا تالپىغان جعفر دەپ بىر جاش بارەد. بىر
از اوقورغا جازارغا بېلكەلەي بېر اولو عالم بولغاسۇيدۇ.
اولزماندا بغداد شېرىندا اولو عالمە بارەللە. جعفر باغداتخا بارىپ
بىر عالمەن دەرس اوقوب باشلادى. بو جاش هم جادلې هم
قوناغەدى. نە اوقوماقلىقنى قېنى نە جادلېقنى قايسى جعفرنى
قورقوتمادى. گۈندۈز دەرسكە بارىپ كەچە چەككە بېلا سوو
اىب تارەكلەنى سوغارىپ جالچاپتى ئەتىب كەچىنە بەدى. اول
شېرنى والىشى بو جاشنى علموغا تالپىغانىن ئەشتىب اول ساعت
آگا آشاو بەردى. آندانسورا جعفر اوقوب بەك اولو عالم بولدو.
نارت سوز: عاقل چاشدا بولماز. چاش دەمەك جېل دەمەكدى

تۈلكۈ جۈزۈۈم.

تۈلكۈ كىردى باخچاغا

اوركە ئەنىشكە قاراغا

جۈرۈپ آندا باشلايدى

اول تورت جانېن ماراغا

قاراپ آندا اول كوردۇ

جۈزۈملەنى سارغالىپ

جارتىلارى آلانى آرىو

يشىپ قاراپ

چىلا تۈلكۈ كوركەندە سەيىر بولدو آاراغا

نە كۈرەشدى جەتالماد اول آلانى آشارغا

جازىق تۈلكۈ جەتالمى بىر جانېنا سۆيلىدى.

تانسىق بۆلۈپ آشارغا ئەرنى بورنو سوولاندى

نە گۈرەشىپ جەتالمى جۈزۈملەنى تاشلايدى.

آجوو بۆلۈپ اولزامان بېلاى آيتىپ باشلايدى.

آشامايىم تورسونلا مەن آلاسىز جاشارما.

آندرا كەلىپ نىنالمى مەن آلانى آشارما.

قارتچىغا بېلا قويان

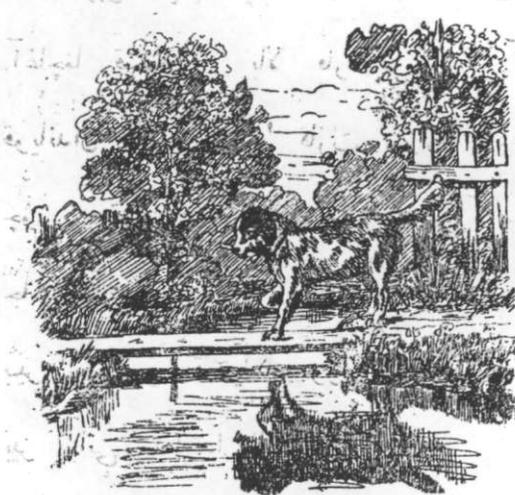

قارتچىغالا چەكەتدە اوچوب بىر ايگىزگەردە
اۋى ايزلەپەدىلە. بىر مازاللى قويان كەيب
قولالارېن قەمپىلداتىپ توختادى. قارت قارتچىغا قوياننى كورۇپ
آغاچقا قوندو. بالا قارتچىغا مېڭا آيتدى، سەن نەچون بو
قوياندان ئەلكەندىك! قارت جواب بەردى: قويان اولودو كۈ-
چۇم جەتمەز قۇلونا تۇشسەم مەنى كەسەك كەسەك ئەتىب تاشلار.
جاش آيتدى: مەن آنى بىتدېرەيم بىر تېر تاغىن آغاچقا بەگىتىدى
بىر تېوناغىن قۇياڭا اوزاتدى. قويان تارتىپ بىرجاتېن آلدى.
بىر جانى آغاچدا قالدې.

نارت سوز: كەكەن قاغاڭا اوروش تېنچ كۆرۈنۈر.
تەلنى عاقلى باشىندا بولماز گۈزۈندە بولور.
اوللو قابا قارىلپرسا.

توز جاتپارلا. آيو، آسلان، قابلاز، تولكو، بۇرۇ،
جوغوتور، بوو، مارال، بورسوق - ۋلۇو
سۇن آغاز.

تارت سوز: نىچچ آدم تىنچلىق تابار. آلىن نۆگەر سورا
جول. عافىل باشدان تەتسە ئەكىي آياققا كوچ گىرىر.

ايت.

بىر ايت آوزوندا
ئەت كەسە كىپىلا بىر
تەرەن سونو اۋسۈنە
سالگان كوپوردەن اۋ-
تۇب بارغاللاي سوودا
كەسىنى تۇر سونون

كەرۇب آندا بىر باشقا ايت ئەت آلب بارادە. آنى سىرىب
آلاپم دەب سووغا سەكىردى. آندا ايت ئەتدا تابماي
كەسىنى ئەتىندا تاس ئەتىب اولۇر كە جەتىب كوچدەن چىقىدى.

سۆزىنىڭ سۆلەشكەن تىنچلىق تابار

مسلمان آدم اۋتۇرۇك ايتماز

اۋتۇرۇ كچۇنۇ آرتى سىسىپز بۆلور.

سەن ماڭا بىر قىزى بەرسەڭ ئەكىبىزنىدا قويلار بىز تەڭ

بۆلۈك يەللە.

ئەكى سۇرۇۋچۇنۇدا نە نچاشارا قويلارى بارەت؟

بۇ قىزىنىڭ ئىسمى نە؟

تەكەلە

بىر تار قايادان - سەكىرگەن سوونو اۋسۇندە بىر تار

كۆپۈر بارەت. ئەكى جانىندان تەكى ئەكە گىرىب بىر بىرىنە

توبەشكەندىلە. پىلانى بىرى بىرىنە جول بەرگە اونا ماغاندى .

مۇيۈزلەنى بىر بىرىنە سالىپ تويۇشە ئەكسىدە كوپوردەن چىقىپ

سووغا باتىپلا.

اۆتۈرۈڭچۈ.

بىر جاش تالادا قۇرىلاپ كۈتەيەدى. آلايغا جووق جەردە
سابانچىلا بېچەنچىلە بارەدى. اتل جاش ايشچىلەنى لدارغا سۇيۇب
قېچىرىق ئەتكەندى. واخاى جاللى چابدې فويلارىما! مونو
تاووشون ئەشكەن ايشچىلە كىمى قاما كىمى اوشكۆك كىمى
تاياق آلب جابدېلا جەتكەنلەرىندە جاش آلارنى چىنېب كەلە
تورايەت. ايشچىلە مونو كۆرۈب چولايىب كەتسە. بىر تالاي
كۈندەن سورا جاشنى فويلارىما بىر تالاي يۇرۇ چايب قاتىشدېلا
جاش بىياغىلاى خاى توواى ئەدى آلاى بولغانچىون كىشى
ايتاىب كەلمەدى. اۆتۈرۈڭچۈ فويلارىن بۇرۇلە چاچىب كەتدە.
اۆتۈرۈڭنۇ جاراغانى.

ئەكى سۇرۇچۇ.

ئەكى سۇرۇچۇ جايلىقدا فويلارىن كۈتەيەللە. آلانى بىرى
بىرىنە آيتدى: سەن ماڭا بىر قىوى بەرسەڭ مەنى فويلارىم
سەنىكى چاقلى ئەكى بۆلۈق ئىلە. اتل بىر سۇرۇچۇدا آيتدى.

سوو

سوو سوز دىلدا نه اۆسكەن زاتلاغا نه جانپورالاغا جاشاو

بولماز. سوو سوز چەرلە قوروب قوم كىپىك بۆلۈپ قالاللا.

سوو بولور گۈلدە بوغەيلەدە كۈزلەولەدە تەگىزلەدە. تەگىزنى

سوو، آچىدى، ايچەو كە ايچەر كە جارامايدى. كۆللەنى كۈزلەولەنى

قويالانى سوولارې سوووقدو تاتلىدى. بوغەيلەنى سوو، آرتىمقدا

ايگىدى. بېلای تازا سوولانى نه تۇرسۇنۇ نه تاتپوو جامان بولماز

سوو سوووقدان بوز بولور ايسىيدەن قىناپ تىلپوو بولوب

ھاوغا كەتەر.

ماقا بېلا اۆگۈز.

ماقا اۆگۈزنى گورۇپ اوللۇوغونا زارلاپىب كەسى كەسىنە

ايتىدى: مەندا ساتىمى اۆگۈز كىپىك اوللو ئەتسەم بولمازى.

ماقا كۈجەنپ كەسىن كۆيدۈرۈپ تەرىسى چىداماى چاچىلىب كەتدى

نارت سوز: جوورغانپكا گورە سانپكى اوزات آيوپىلا بال

اشاما اشاسا كدا از اشا.

جا گور توختاب کۆن چىغار   سابانچىلا ايشكه چىغار
سابانچىلا باخچا چىلا   جەرگه اورلوق چاچوو چولا
جا گور تيلەر جاز بولغاندا   جا گورلارى آزي بولغاندا
آي عالمني جانني جا گور!
جاو دنياني سوولا جا گور!

سابان مؤرزهو خازناسىدى   قوللارنى ساوفا سىپى
هار بىر توقوم هايواللا   سوله شمه كهن جانپورالا
الله بىزگه جاراتغاللا   كه سله رينه قاراتغاللا
آي عالمني جانني جا گور!
جاو دنياني سوولا جا گور!
سابانچىلا قىنالالا!
جا گور سا كا اينانالا!

مؤرزهو: بوداي، آريپ، تارى، نار تۇخ، پىرىنچ، زىنتى، بىدش.

چىلان جاش.

نەك جاتمايسا اي بالام   نەك چىلايسا هار زامان.

بىر گۈن جاشلانى بېرى ئاناسىنا آتيفاندى: ئانام! بىلەمە سەن
 مەنى بەك سۇيەسە! آلاى بولغانىچون مەن سەنى سويىكەن چاقلى
 سۇيالىقتى تىوالسە: ئاناسى دەدى: نەچون؟ جاش ايتدى: دانا-
 چىنم! سەنى ئەكى جىشا شىك باردى مەنيوا بىر ئانام باردى:

گوگروك بىلا نافوت نالماز.

بىر گوگروك نالماز تابدى. نالمازنى اياغى بىلا تۇرۇپ
 ايتدى: مونو باغالى ئەتكەن ادامنى عاقلى جوقدو مونو اود-
 نونا ماگا بىر آرا بۇرتوك تايىلسا كۆب اشخى ئەدى: آرا
 چىتىراماسادا اشاب قارىم تۆبارەت.

جا گور.

جاوا جاوا جا گور كەلىر كەلىب بىزگە بەزە كەت بەرىر
 جەر توبونە سىكىب كەتەر تاونو تۇزۇنۇ كىردىك ئەتەر
 آى عالمنى جاني جا گور!
 جاو دىناني سولا جا گور?

كېشىدىك.

جۈك كۆتۈرگەن جانپوارلا:

آت، قادىر ئەشەك، ئۆگزە، تۈبە، كاممەش، فىل.

ئەرتدەنىپلا.

ئەرتدەن بېلا تورغاللاي كېنىپ بەتىمى قىلومو جو-
ووب باشىمى تارايم. آبدست آلب ناماز قېلاما. آنامى
آنامى قوللارېن با ئەتمە آلا بېلا بېرگە چاي ايچەمە كىتابلا-
رېمى آلب مەكتىفا باراما. مەكتىفا سوختا نوگەرلەرېم بېلا
كۆرۈشۈب آلاغا سلام بەرمە.

جاشن سۈيمەكلىك.

بېر قاتېنى ئەكى جاشى بارەد. بېلانى بەك سۈيەيدە.

توتدو قارت تورمادان توتدو تارتدېلا تارتدېلادا تور، انې چىقاردېلا.

بازمان.

ھار زاتنې چەگەر اۋچۇن بازمان باردى. بازماننې اورتا-
سېندا تۇز بولغانن بىلدر كەن بىر چۇى باردې. ئەگى لوجوندا
سېنجىرلا بېلا تاغلىپ ئەكى تاباق باردې. بىر تاباققا چە-
گىللىك زات سالپىر. اۋبىر تاباققا گورەنكەلە سالپىر. گورەنكە
لەدە باردې پودلوق. پود قېرق گورەنكەدى. گورەنكە
توغوسان آلتې مئقالدى.

تورت آياقلى اۋى جانپوارلا:

توبە، آت، گامەش، اينەك، قوی، ئەچكى، ایت، ئەشەك،

اوموت ئەتدى چىغارپىرغا
 تارتدى تارتدى چىغارالماد.
 قارت قاتىن قاتىن چاقىردى
 قاتىن كەلدى قارتدان
 توتدو قارت تورمادان
 توتدو تارتدېلا تارتدېلا
 چىغارالماللا. قاتىن تودودوق

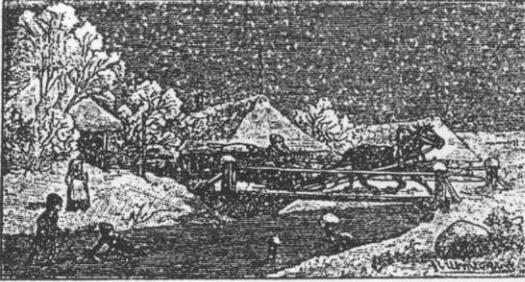
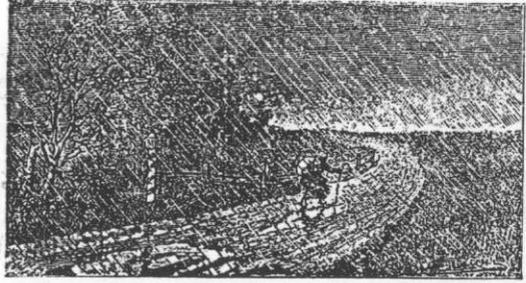

قىزىن چاقىردى. قىز كەلدى قاتىندان توتدو قاتىن قارتدان توتدو

قارت تورمادان توتدو تارتدېلا تارتدېلا چىغارالماللا: قىزچىق چاقىردى
 ايتنى ايت كەلدى قىزدان توتدو قىز قاتىندان توتدو قاتىن قارتدان

سابان بېچەن جاپىگان
ھار كۆگە تله آيىگان
دورقودا ايندىر سالىگان
بېل قايسى چاغىدى؟

دنيا باشين قار آلتان
ھار كىم مالين باوغا سالغان
بېل قايسى چاغىدى؟

سابان اولو بايلىقىدى .
ھار كىم آگا قاللىقىدى .
اۋراقى اۋروب سايلايدى .
كولتە چى آلت بايلايدى .

تورما .
قارت باخچاچى تورما سالىدى . تورما يتىب اولو بولدى

آجاشخان صابی

بیر صابی آربازدان تېشینا چینیب آجاشخانهدا بو صابی
 «وای انام!» دهب جیلاهدی. آداملا آنی کورؤب سؤرغاندیلار.
 «جاشچیق آناک کمدی!» جاش جیلا آیتدی؟ «دنیدا
 هار کیمدن سییلي کیم نه اول مهنی انامدی!»

چینی تیزت چاغی باردی. (جاز جای کوز قیش.)

فار که تهر جهر آچیلیر.
 کؤکدهن جاگور چاچیلیر.
 بیل فایسی چاغیدی؟

خانس باشلانی قوسخانی
 قوش بالانی اوچخانی
 نهلنی ایشکه جیققانی
 بیل قایسی چاغیدی؟

تورنا.

آی ھاۋادا اوچخان تورنا

سان كەللىكسە قاچان تورنا

كەلە يەسەك خەش كەلدىك

بىزنى قەيۈب قاچخان تورنا

كۆك تۇيۇندە اوچخان تورنا

سوۋ اۋسوندە جۇزگەن تورنا

كەتمە كەتمە كۆزۈم تورنا

ساگا باردې سۆزۈم تورنا

سەن كەتكەنلى سەنى چۈن مەن

قەيىنلىقتا تۇزدۇم دورنا .

فاطمە.

مەنى ئەكەچىم فاطمە اتقورغا جازارغا بىلمەيەدى. آتام اتى

مكتىبا سالدې. ئەندى فاطمە اتقورغا جازارغا حساب ئەتەرگە
بىلمەدى.

سۆفۈر بېلا فانار.

بىر سۆفۈر كېشى كەچە فانارىدا قىرلۇندا سۆت آلپ بارا
يەدى. بىر جاش جۆلۇغوب سورغاندى. آء كېشى! سەنى چۈن
كەچە كۇندا بىردى سۆرا فانارنى نەتەسە. آكا سۆفۈر جواب
بەردى. فانارنى سەنى كىيىكە اۇچۇن جۆرۈتەمە كەلەرىن
اوروب سۆتۇمۇ تۆكەسەنلە دەپ.

باشچىچ.

بىر اوينو چارداغىنا بىر باشچىچ سۆيەلىپ تورايەدە. باشچىچنى
اوغارى جانى كەسى كەسەن اوللو نەتەب آيتدى. مەن بىيى كىيىك
باشدانا سەن ھار زاماندا قول كىيىك تۇبەدەسە. جۆلدان اوزوب
بارغان بىر آدام بو سۆزلەنى نەشتەپ فايتب كەلىب باشچىچنى
باشن تۆبۈنە توبون باشنا آيلاندۇرۇپ سالدى. باشچىچ آيتقاندا
بوشمان تۆلۈن كىنچى بىر ذات آيتمادى.

اۋسۈنە جاڭالاشا باشلاڭلا. جاڭالاشا جاڭالاشا آرپ نە كېسىدە بېردەر
جەرگە تۈگگەرەللە. تۈلكۈ بېلانى بېلای كۆرۈپ جاشىرتىن
بوغا بوغا كەلىپ نەتنى آلىپ قاشىددا تېنچ تېنچ آشادى.

قارت بېلاجان آلۇچو عزرائىل.

بىر قارت كىشى قېش اغاچدان ارقاسى بېلا بىر جۈك
اۋتۇن آلىپ كەلە بەدى. جۇلدا آرپ جۈكۈن جەرگە
آتپ اۋلتورۇپ آيتدى: يار بى! ما كما بو سىيسىمۇ لىق نەدى
عزرائىلنى جىبەردا مەنى جانىمى آلدىر. اول ساعت عزرائىل
كەلىپ قارتقا سۆردۈ، كىشى مەنى نەك چاقىردىك؟ قارت
آيتدى: جۇ گۇمۇ كۆتۈرتۈر كە ادام تابمادى چاقىردىم.

گوگروك پىلا جوموشچولا.

بىر اۋى بىچە ئەرتدەن پىنلا ئەرتدە. گوگورولك قىچپوغاللاي
جوموشچولاني بىرەرىن بىرەر ايشكە سالايەد. ئەرتدە تورغورماز
بىزنى دەب جوموشچولا گوگوروكو اولتۇرۇب تىپلا. آلاي
بولغانىچون جوموشچولاني ايشى ارتىقىدا قىيىن بولار. بىچە
افچىرو چۇدان بوشاغانىدا. كەچ فالاللا دەب قوتۇرۇپ ارتىقىدا
ئەرتدە قوتۇرۇپ باشلايدى.

اويۇمسوز اۋى بىچە.

چىچخاللا كۆزەندە جاوو اشايەللە. چىچخانلاني قىسر پر
اۋچو كىشدىكى كۆزەگە آتپ ئەشكىنى بەگىتىدى. آلاي
بولغانىچون كىشدىك بىچەنى جاوودا، پىشلاغىندا اشادي.
سوتۇندا ايرانىدا ايشدى.

بىچە بىلىمسىز ايش ئەتكەنن. آگىلادى.

آسلان آيو توكوكو.

آسلان آيو ئەكىسى بىر كەسەك ئەت تاپىلا. پىلا ئەتنى

مەنى اوللو قاشىقىم.

تارت -وزە: ايشده چوق آشدا بار.

نار تۇخ. آيتادي:

مۇرزە ولەنى باشچا جار لېلانى اشپار

يىلە و ئەتسە پىلە و مە كېرچىن ئەتسە تىلە مە

بوداي آيتادي.

ماگا بوداي دەيدىلە ھار كىم مەنى ارنەيلە

مەندەن كېرچىن ئەتەللە آنبىلا جاشارغا

حالوادان سۇيەللە آلامەنى آشارغا

تارى آيتادي.

تارىبا مەن قىچ خاچ كىيىك بوداينا قارناش كىيىك

جاگىز مەندەن بودايسىز كېرچىن نىشەر تاش كىيىك

جاشيلا كوزلۇك.

بىر جاش اتاسىندان تىلەدى. اتام 1. كا بىر كوزلۇك آل
مەندا تاغىب اتقورعا جازارغا باشلارېقما. اتاسى آيتدى: اشخي
حاشىم مەن سا كا جاش كوزلۇكلە آلېم دەپ بىر آلقبا
كتاچېق آلېم بەردى.

لۇكۇز پىلا قالاچۇك.

بىر سابانچى سابان سۈرە تورغاللاي. لۇكۇز قالاچۇككە
آيتدى. دىقلاچۇك آرېدىم سەنى تارتا، قالاچۇككە آيتدى
لۇكۇزكە مەندا بەزدىم سەنى تۆيدورالماي.

ئەرىنچەك حسن.

حسنكا آيتدىلا: حسن آتني سووغا ئەت. حسن آيتدى:
اتوغاي جانېم ئەتلىق تۇرۇلما ئەرىنلەرىم جارېلىغاندى سورا
حسنكا آيتدىلا: حسن كەل جووورت ايچ حسن آيتدى: قايداد

سەلە سەنە شەلە فەرە قەمە پەكتە كەچە كەرە كەفە
 لپە پەكە نوە پەرە مەنە تەنە
 آى آى پى ايپا جى پى جىب آى چ نايج آوز
 ايل آيۇ شيش شيت ديش تيش ئيش بوش چوش قوش
 بيع ليل ميل هيل ييل ديل ديز سيز پىلى جىجى
 دير كىچى ايكى ايگى.

شائىرە كاتەبى

سۇرۇۋچۇ بىلا - كىتاب
 بىر سۇرۇۋچۇ كەتەب بارغاللاي جۇلدا بىر كىتاب ئابدى.
 كىتابى آىپ اتقورغا مراد ئەندى آلاي بولغانىچۇن اتقور -
 يالمادى. سۇرۇۋچو كىتابى جەرگە آىپ آچولانپ آيتدى:
 ەآى جاراماز كىتاب! مىلانى كۆرسەك سەن چارتلارەك مەنى
 كۆرگەنىگدە تىلسىز بولاسا.

نارت سۆز: سۆزۈندە تەرەگى بولغان چوبۇ بولماگا سۆقۇر
 سۆقۇر دەپەر.

بیلانی تپشپندا قارا چای تیلگه که ره کلی بۆلنمان
سۆزغان تاووشلا.

بیلانی تاووشلاری بیلانغا اوشایدی .	}	ي	۴	۵	۶	۷
		Ы	e	ю	e	o

باریسی ۳۹ حرفلیر .

آ با پا تا نا چا جا خا حا دا زا را
را ژا سا شلا صلا ضا طا ظا عا غا فا قا کا
کا گلا لا نا و نا ما یا یا

اتا آرا آغا آلا آنا آبا بابا تابا باجا باغا بالا

بات باخ عباس باش باغ بال بای . تار دار داد . تاج
تاس تاغ جام جان چای چاغ ساع ساز سان سال سای
شاد مثال شام شان شاه . نال قات قاب . قار قاز قاش
قال کان لال لای مال تار نال . وار وای .

یابا یاد یاز یاس یاش یاغ یال یان یای .

(ض) مَرَضٌ رَاضِي رِضًا فَرَضَ غَرَضٌ عَرِيضَةٌ عَارِضٌ

ضَامِنٌ حَضَرَتْ حَضُورٌ حَاضِرٌ ضَرَّرَ ضَرْرٌ ضَلَّتْ مَضْرِبٌ

(ذ) كَاغَذَ عَذَابٌ مَعَذَبَ عَذْرٌ مَعْضُورٌ لَذَّتْ لَذِيذٌ

مَتَلَذَّذَ زَكَرَ مَذْكَورٌ زَلِيلٌ ذَمٌ مَذْمُومٌ مَذَّتْ مَذْهَبٌ

بِيرٌ تَالَايٌ سَوَّزَ فَارِسٌ عَرَبٌ عَادَتِي بِيَلَا جَازٌ يَلْبِرُ لَا

مَثَلًا: (عَيْسَا) عَيْسَى (مُوسَا) مُوسَى مِصْطَفَى عَلِيٌّ اِخْتِصُوصٌ

عَلِيٌّ اِخْتِصُومٌ بِالْعَمُومِ اَلْخِصُوصُ عَلَيْكُمْ السَّلَامُ

ح	ح	ح	ث	ت	ب	ب	ا
حَاضِي	حَاضِي	حِيم	ثِي	تِي	بِي	بِي	أَلْفٌ

ض	ض	ض	ض	ض	ض	ض	ض
ضَادٌ	ضَادٌ	ضَمِنٌ	ضَمِنٌ	زَه	زَه	رَه	دَالٌ ذَالٌ

ط	ظ	ع	غ	ف	ق	ك	ك	ل	م
طِي	ظِي	عَيْنٌ	غَائِقٌ	فِي	قَائِقٌ	كَافٌ	كَافٌ	لَامٌ	مِيمٌ

ن	و	ه	ي
نُونٌ	وَاوٌ	هِي	يَا

ث	ح	ذ	ص	ض	ط	ظ	سج
ث	ح	ذ	ص	ض	ط	ظ	سج
ث	ح	ذ	ص	ض	ط	ظ	سج

اوستون اسرا   توروئه کی اوستون   نه کی اسرا   نه کی تورو

بیلانی اگلیاتما قلیقنی استایغنی استاذنی که سینه فالادی.
 بیلا بیلا بیرکه «لله» ته شتید نه کی تحرفنی اوزنون توتخاچن آبلایر.
 مثلاً: ان انبا کیسیک اوقولوز، ذاعتدا باشخان مثالدا ان کوگو زور.

تروت   ثنا   ثانی   ثالث   مرتبه   ثبت   ثریا   ثکون   ثمال

(ث) وارث   وارث   ثبوت   اثبات   ثابت   مثال   تمثیل

(ض) خاص   خاص   خلاصه   رخصت   رخصت   مرخص   صراف

صرف   مرف   مدق   صادق   عصه

(ح) صلح   صالح   مصالحه   صبح   صباح   حلال   حوام

حال   احوال   حواله   محول   محمد   محمود   احمد   حامد   حمید

ہار جین آفادی .

ہمیز قیمتا آزا آژگہ ری آژوڑی .

آژگہ ری آژوڑی آژوڑی اورلاب آژاغا ساتدی .

آژا ایگی آدام نیدی اوگوز آژوڑی اوگوزو بزلغانین

بیلیب اوگوزنو آژاغا فایتاردی . آژگہ ری آمان آدام نیتدا

اوگوزگہ آمان آخجاسین آژاغا فایتارمادی . آژگہ ریگہ اللہ

رازی بولورمو؟

عرب تیلدن قارا چای تیلگہ خلوح آپسکن سوزلہدہ ،

وآدام آتلادا بولماسا قارا چای تیلگہ کہرہک بزلماغان بوسہ کیز

حرفنی استاذ سرختالاغا سوزلہنی اورتاسیندا جازدہرپب اوقوتوب

اگلاتہ . حرفلہ پیللا .

تارت سوز : ايشله مه گن تيشله مه ز .

آخ ده مه گن اوح ده مه ز .

؛ ؛ پ

پای با پاخ با چا خان کیر پیچ مه فی نه که چیمی
پای چه بکه فی بار دی .

آ نام ماگا با پاخ نه تدی . قارا چایدا ارپا بهك
بیتهدی . قارا چایدا آراء بودای ، تارپی ، نار توح
بۆلماسا باشقا بۆرلؤ موززهو بیتمه یندی . مهن پاپروس ایچم
توتون ادامنی لۆیکه سینه زاراردی .

پوتر دهب آروسدا بیر اوللو پادشاه بۆلماندی . پوترنی
زاهانپنا ده ری اوروسلولا بهك جاهل قارا گپی خلق نه دیله .
پوتر نهورو پادا آیلا نیب دنیانی کورؤب بیلم جار پیغنی
نه شیکین اوروسقا آچخاندی . آندان باشلاب آروس پادشاه پیغنی

خوردن میوه در روز ۲۵ میلادی : نسبت به

بیماری های مزمن و غیره

خاتا خایید خورما حاتالی جاش ایگی اوقوماز . خورما

جیلی جهرده بیتهدی . قیزلا خار اینه بیلا خار نه ته لله .

۱۸۷

اوقوی جازا بیلمه گن آدام بهك خار بیدی. جاشلا توختاغیز،

توختاسا غیز استازعا آتیرما.

بیماری های مزمن و غیره

۲۶ -

بیماری های مزمن و غیره

حرموح حوتای تحزینوح موحوول

بیماری های مزمن و غیره

آتام بازاردا آنایمانا حورتا بیدی.

بیماری های مزمن و غیره

ایچیب اوق حاده دیم بیزنی کاشقوشو بوز باخچا

نه تیب ته لره کاشا لیب آلمانا که ر تمه بیتد یریب

اوق حاده دیم جاشا یدنی .

غ غ غ غ

قارغا قوزغون. جوغوتور قايغا اوله يىدى . مکتبدا
جاشلا قاوغا ئەتەللە . مەنى آتامى ئەگى اوکوزو بىر بوغاسى
باردې . قارغا سوو ساب بۆلۈپ بىرتار قوشوندا سوو كۆردۈ .
قارغا ايچەرکە سۇيدۇ آوزو سووغا جەتمەدى . قارغا آوزو پىلا
آلب اوواق تاشلاى قوشوگا آتپ باشلادى . سوکۆبۇب قو .
شوننو باشسپنا دەرى تولدو . سؤرا قارغا سووو تويغونچو
ايشدى .

هايدا بار . هايدا كەل . هايدا چاپ . هايدا هارون هودنو
چاقپىر . هاشيم قويلاى تاوغا ئەلتىب كۈتەدى . قۆرى ايگى مالدى .
قۆرى چىلدا بىر قۆزلايدى . قۆرىنو سوتۇن ساواللا . جۇنۇن قىرقىب
جامچى ، جەيگەن ، باشلىق ئەتەللە . قۆرىنو كەسىب ئەتىن آشايللا .

بیر اۆكۆز ئەكى آت ايشله گەننى ايشلەر . تۈزلەدە كۈزلۈك .

سورلله .

كۈگۈرچۈنلە جاز مورولدايلا .

ق ق ق ق

آق قوش قارا قوش

قاز قانات قازان قايماق

قۇلاق قۇلتۇق قارغاۋول . ۶۶

بیر تاولو تۇشۇندە جووورت گۆردۈ . ايجەرکه قاشپق

تابمادى . ئەلكەنىب اوياندى جووورتىنو كۆرمەدى . جا گىدان

قاشپقنى قوينونا سالىپ جوقلادى . جووورتىنو كۆرمەدى .

گ گ گ

- بۇ گۈن اۋىگە باردېم .
- جارلىنى كۈرۈزگە كەرەككى .
- كوگورچۇن كۆكە بارار .
- اۆكە آناكى آناك كىبىك سۈي .
- نارت سۆز : ئەلپلا كوگن بايرام .
- بىر آپىگان مىك سۈرۈنور .

ز ز

آز تاز جاز كۆز
كۆز بوزو . تانا بوزو
ايىنه كەن تووادى .

- ماء قارائىز بوزو ايىنه گنى ئەمە تورادى .
- بىز ايىنه كنى سۈتون ايران ئەتەبىز .

كۈشائۇ آدام تاشنى بەك گۈتۈردى .
كەلەن آتادان آنادان تىل تۆتار .
كەلەن كەچە آتانی آنانى اۆرنۈن . ئەتەر .
ئەرتدە نېلا اوجىيار ساوت جووار . آش ئەتەر . كىمەلە كىر
بولسا جووار . كەلەن كەرەك گەلتىرەر .

ك ك ك

آناك آناكى . آناك آناكى . آكا ساكا ماكا
سەن تېگىلا آناكا . آنام آش بەردى . آتام سوو سالدې
ساباكا . مەن مەنى ماكا . سەن سەنى ساكا .
مەن كەلدىم سەن كەلدىك اول كەلدى .

نارت سوز : اولانېكا بازار آشنى تاتدېرما .

قىزلارېكى كىشى ائۇيۇندە جاتدېرما .

ۋ

تۆلەر بۆل بۆلە اۆت. سەن اۆتەسە. اول اۆتەدى
 مەن اۆتەمە. آناسى جاشېن بۆلەر. آتامى تې سىلودان
 اۆتەر. آتام آداملا بىلە سۆلەشەدى.

ۋ

اۋى چۈى اۋىنو چۈينۈ بۈرۈ تالادا تانانى بۈرۈ
 اشادى.

اۋىدەن تاش تۈشۈدۈ. اتول اۋشۈدۈ.

ك ك ك ك

تۆك اۆتەك تىك كۆل كۆرەك كۆرۈك كەل
 مەن كۆلدە جوووندوم.

$۱۰ - ۳ = ۷$

$۱۰ - ۳ = ?$

$۱۰ - ۴ = ?$

$۱۰ - ۵ = ?$

$۱۰ - ۶ = ?$

$۱۰ - ۷ = ?$

$۱۰ - ۸ = ?$

$۱۰ - ۹ = ?$

$۱۰ - ۱۰ = ?$

س س س س

آس آسدى آسار سان

سال آسلان آسلان آدامنى

توتار . آسلان جانورلانى بيبىدى .

آسلان بىلا اوينا . اسلام اوستولدا اوتلوروب اوزوسجا

درسین آلدی .

$۹ + ۱ - ۳ = ۷$

$۷ + ۳ - ۴ = ?$

$۶ + ۴ - ۸ = ?$

$۵ + ۵ - ۳ = ?$

تهیری بهردی . باشیم تهرلهدی . مهنی بهلیم جبل بولوب
آوریدو . آتامی آت جهری باردی . آنام آلما بهردی
مهن آلمانی آشادیم . آلمای بیتهدی .

$10 - 1 = 9$

$9 - 1 = 8$

$8 - 1 = 7$

$7 - 1 = ?$

$6 - 1 = ?$

$5 - 1 = ?$

$4 - 1 = ?$

$2 - 1 = ?$

$3 - 1 = ?$

چ چ چ ج

آچ ایچ اوچ توج چانا چینار چیدار چاب
چابدی چابار . ایشلب آشا بوش تورما .

آتامی آتی چوبور آتدی . مهن جاشلا بیلا

ج ج ج ج

جان جین چیلان

چیلاننی جانپ باردی

چیلان جاتیب باراردی

چیلاننی تاشی بیلا اور.

و

اوت اتول بول تون جول قول . آنام اوتنو

جانپردی . چیلان جولد جاتار . آتام جولد بیر جیب

تابدی .

۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶
۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳

؛ ؛ ي

آ لانی پلانی تاشنی باشنی تپتیر آتام بیلا
بیلا باریر.

آ تام بیر آدامدان آریا آلدی.

بایتالنی تایى باردی.

$1 + 1 = 2$

$2 + 2 = ?$

$3 + 3 = ?$

$4 + 4 = ?$

$5 + 5 = ?$

$10 + 10 = ?$

۶۱ ۵۱ ۶۱ - ۸ - ۶۱ ۱۱ ۰۱
۶۱ ۶۱ ۱۱ ۵ ۶۱ ۱۱ ۶۱

آدم آی آیدا ایدان دین دنیا دنیادا
آتام دنیادا دین دوت . اتام تاش توتار .

$$\begin{array}{lll} ۱ + ۱ = ۲ & ۱ + ۴ = ۵ & ۱ + ۷ = ۸ \\ ۱ + ۲ = ۳ & ۱ + ۵ = ۶ & ۱ + ۸ = ۹ \\ ۱ + ۳ = ۴ & ۱ + ۶ = ۷ & ۱ + ۹ = ۱۰ \end{array}$$

ل ل ل

آل بال بلا بالالا مال تول . بالتا بالتالا .
بالا بال اشار . آت نال . تانالا تالادا توراللا .

آتام بیر آربا تاش تارت.

تارتار (ت - آ - ر - ت - ا - ر).

آتام بار (.....).

تانام (.....).

و

اور اور . تور تورور بوت بوتوم اربا

آوار بوتوم آورور . آنام اوروشور . آتام اورور

آتام آناما اوروشما . بیر تووار .

بارا بارامان (.....).

ی ی ی

آی تای تی تیری تارای ایت. آی آمان
ایت. نارات.

ایت.

آتام ایتنی آتار. آت تای تیار. تیارما آتام
تایان. تیش.

آت تیشی. امان تیشی. تاشا. تیشی تای تیش.

ب ب ب

آب آبای آتام بای باش بار بیر آش

۲

م م م م

آتام آتاما آتار. آتام آت آتار.
آتام تارتار.

- ۳ -

ش ش ش

آش آشا آشار تاش. آنام آشار.
آتام تاش تارتار. آتام تاش آتار.

- ۴ -

ن ن ن ن

آن آنا آنام آناما آتام آتاما تانا تانام
تاناما. آنام. آش آشار.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آ ر ت

آت

آ ت آ تا آ تار آ آر آ را تارا
تارار تار تار تار
آ ر ت ت ت

آنا تیلی

تیلسیز ملة جوق بولور .

بیر ملة تیلین سیلاماسا اول ملة اوزاق جاشاماز . هار
بیر ملتنی که للیک جاشاوو اؤچون جاراشدیر یلفان آنا تیلی بولغا
گهره کدی . (آجنبی) باشخا تیلده جؤزده بهشی خیرلانس (استفادا
هتسه) آنا تیلینده جؤزده توغوسانی خیرلاتیر .

بو کتاب قاراچای تیلده آنی آلیدی (مقدمه سی دی) .

بو کتابنی تألیف نه تیپ جاراشدیرغان قاراچایلی ، آقبایلانی
یعقوبنو اولانی اسماعیل افندی ته بهردیچی .

جیل

۱۹۱۵ ایول

رمضان ۱۳۳۳

۲۷

۲۷

میلادیه

هجریه

۱۹۱۵ چیل ایون آیندا اینیسه کتور (گه وارکی سه مه نوویچ
 مه ده نیک) حضرتلرینی بولوشوغو بیلا آچیلغان معلم روحانی مجلسی،
 باشلاریندا زاکافکاز دارالمعلمیننی دین معلمی آفندی اولو رشید
 بک بولوب ئەسکی اصول بیلا درس اتوقوماقلیقنی قویوب جاگی
 اصول (اصول صوتیه) اوزره آنا تیلید: درس اتوقوماقلیقنی خیرلی
 بولغانین تصدیق ئەتیب به گیتدیله. ییز فاراچایبلانی آنا تیلییزده
 جاش اتوقوتورغا حرفله ربیبیز کتایبیز بولمای جاگیدان جاراشدیرغا
 گهرک بولدو. مجلسگه جیلغان استاذلا باری بو گهره کلی کتاب
 عرب حرفله بیلا جازیلماقلیقین تیبیشلی گوروب فاراچای تملگه عرب
 حرفله ده تایلماغان تاووشلانی عرب حرفله که بیره علامت سالیب
 توتلوروب جاشلا اتوقورجا ییز ألفبا کتاب جازارغا مهنی بوینوما
 سالدیلار. مه ندا قدره تیمی ازلیفینا قارامای (جارتی بولسادا) جوقدان
 باراشتی) دەب آلانی ماگا حواله ئەتکهز ایشلارین قبول ئەتیب
 حضرت رشید بگنی اوشاق باغچاسین (درس کتاب) که سسیمه
 جول اوستاغا توتوب بو کتابنی جازدیم .

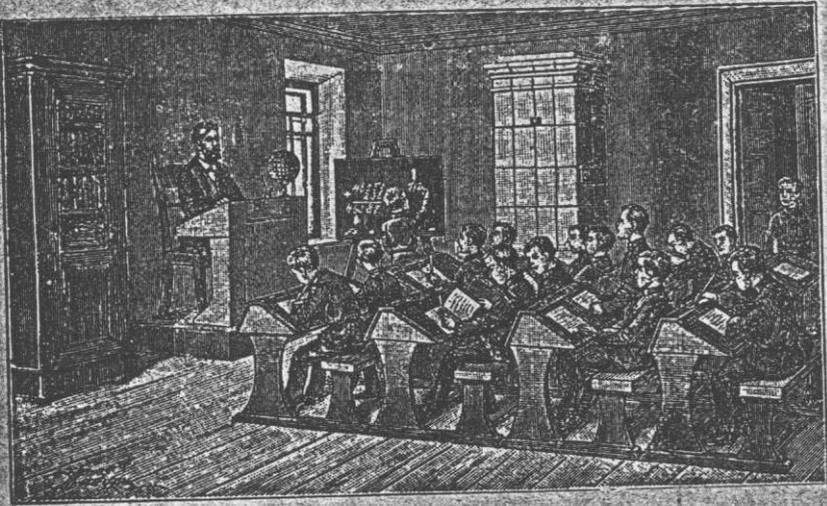
اسماعیل افندی

تېلېفون ملت جوق بولور

آنا تېملى

بو كىتاب قاراچاي تېلده بولوب يه تى جاشپده صابى پير
آيده اصول صوتى اوزره اوقوو جازار

بو كىتابنى تاليف نه تيب جارا شديرغان قارا چايلى

آقايلا تى يعقوبنو اولانى،

اسماعيل افندى ته به رديچى.

سنه اسلاميه ۱۳۳۴